

BOOK REVIEW

ADRIAN MIROIU, BOGDAN FLORIAN. UNIVERSITATEA ROMÂNESCĂ AZI (Romanian University Today). Bucharest, Tritonic Publishing House, 2015, 356 pages, ISBN: 978-606-749-033-6

ADRIAN MIROIU, BOGDAN FLORIAN. UNIVERSITATEA ROMÂNESCĂ AZI.
București, Editura Tritonic, 2015, 356 pagini, ISBN: 978-606-749-033-6

Otilia APOSTU

Journal of Pedagogy, 2018 (1), 179 – 183

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2018.1/179>

The online version of this article can be found at: <http://revped.ise.ro/category/2018-en/>

*This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA
94042, USA.*

Published by:

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

<http://www.ise.ro/>

Further information about *Revista de Pedagogie* – *Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/the-writer-guide-2/>

**ADRIAN MIROIU, BOGDAN FLORIAN.
UNIVERSITATEA ROMÂNESCĂ AZI.**

București, Editura Tritonic, 2015, 356 pagini, ISBN: 978-606-749-033-6

Otilia Apostu*

Volumul *Universitatea românească azi* este una dintre puținele publicații care se adresează, în mod direct, politicilor din domeniul învățământului universitar. Lucrarea invită la dezbateri deschise asupra subiectului, o dezbateri documentată și cuprinzătoare asupra unor aspecte, trăsături, abordări esențiale ale educației de nivel universitar, din România.

Autorii lucrării au experiențe variate și relevante în legătură cu educația universitară, aspecte ce îi recomandă pentru o analiză obiectivă și aprofundată asupra elementelor analizate: calitatea programelor de studiu, finanțarea învățământului universitar, echitatea și accesul la acest nivel de educație, analiza politicilor publice relevante pentru educația universitară din România. Aceste aspecte sunt analizate, în detaliu, în partea a doua a lucrării, care reproduce studiul, analize realizate de cei doi autori individual sau în colaborare cu alți colegi cu expertiză în domeniul educației universitare. Prima parte a lucrării este, conform autorilor, „un exercițiu de un cu totul alt gen [...] într-un fel mai puțin riguros, mai puțin academic” (p. 8), fiecare aducând propria perspectivă asupra acestor realități. Perspectivele diferite ale autorilor asupra trăsăturilor învățământului universitar românesc sunt determinate de fundamentele teoretice la care fiecare aderă, „dar și prin vârstă și poate și prin idealuri” (p. 8), așa cum înșiși autorii afirmă. Însă, tocmai această vedere diferită asupra realității trăsăturate este necesară pentru o înțelegere de ansamblu, dar și aprofundată asupra sistemului universitar al timpului prezent.

În cadrul volumului prezentat, Adrian Miroiu aduce experiența de Profesor Universitar, membru al Agenției Române de Asigurare a Calității în

---

* Cercetător științific II dr., Institutul de Științe ale Educației, București, România;
otilia.apostu@ise.ro

Învățământul Superior, președinte al Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, secretar de stat pentru învățământ superior în Ministerul Educației. Bogdan Florian contribuie la realizarea volumului, cu experiență didactică din învățământul superior (în prezent Lector Universitar), dar și cu cea de cercetare orientată în mod direct asupra politicilor educaționale, experiență dobândită atât în timpul studiilor universitare, cât și în perioada în care a fost cercetător la Institutul de Științe ale Educației.

Volumul *Universitatea românească azi* este structurat în două părți, prima prezentând aspecte „Despre istoria recentă a sistemului universitar românesc”, iar cea de-a doua „Procese și configurații” în sistemul universitar românesc. Prima parte oferă perspectiva fiecăruia dintre cei doi autori asupra istoriei din ultimii 20 de ani ai învățământului universitar. În capitolul „După 20 de ani”, Adrian Miroiu evocă, prin propria experiență, adoptarea Legii Educației din 1995 și impactul acestor măsuri legislative asupra sistemului de învățământ superior. Din perspectiva decanului de atunci, schimbările aduse de legea menționată au avut efecte neașteptate, dar dorite de „un rawlsian convins” (p. 13, cum se autointitulează autorul). Este vorba, în primul rând, de autonomia universitară prin care Ministerul pierdea „pârghiile [...] care îi confereau rolul de administrator al sistemului de învățământ superior” (p. 15). Schimbările intervenite, rezistența la schimbare a actorilor din sistem, implicațiile la nivel de instituții sunt, toate, descrise și analizate cu franchețe, astfel încât cititorul de astăzi (oricare i-ar fi relația cu învățământul superior din anii 90) să poată înțelege implicațiile pe care mutațiile de la nivelul sistemului universitar de acum mai bine de 20 de ani, le au asupra funcționării sistemului de învățământ universitar, de astăzi. După câteva considerații preliminare, este analizată starea de fapt a sistemului de învățământ superior de după 1990, cu accent pe reglementări care au fundamentat politicile publice și au contribuit la dezvoltarea, respectiv inhibarea unor comportamente, în alți termeni, au contribuit „la formarea unor instituții sociale noi” (p. 30). Întreaga istorie a învățământului universitar românesc a ultimilor 20 de ani este prezentată ca o permanentă balansare între reformism și conservatorism, cu evidențierea și explicitarea efectelor pe termen lung asupra sistemului universitar. Totuși, accentul este pus pe cooperare atunci când sunt puse în discuție chestiuni majore ale domeniului: educația ca prioritate națională, aplicarea procesului Bologna, evaluarea calității universităților și programelor de studii, ca să nu citim decât câteva exemple.

În capitolul „Cum am văzut eu ultimul deceniu (dar nu numai)”, Bogdan Florian vine cu o cunoaștere asupra sistemului universitar, ceartă ca student în perioada schimbărilor descrise și analizate de Adrian Miroiu, în capitolul anterior. Capitolul debutează cu o scurtă incursiune în istoria învățământului universitar românesc, pentru câteva argumente esențiale: pentru că astfel de istorie este aproape inexistentă în literatura de specialitate, pentru a „înțelege mai ușor situația actuală a sistemului universitar din România și [...] explica mai bine ceea ce se întâmplă în viețile noastre” (p. 88) cu privire la evoluția instituțiilor și organizațiilor din sistemul de învățământ universitar. Autorul insistă asupra distincției dintre instituții și organizații, cu exemplificare la nivelul sistemului universitar de învățământ. Clarificările sunt relevante și conduc discuția la diferite niveluri, trăsături ale sistemului universitar de învățământ: de la aspecte conceptuale (utilizate, de exemplu, în documente legislative), până la aspecte complexe, de fond, care vizează asigurarea calității în învățământul universitar. Analiza sistemului universitar de învățământ din perspectivă instituțională este posibilă tocmai datorită slabei predispoziții la schimbare, pe care autorul o identifică și o poate discuta în decupaje operate în istoria recentă a învățământului universitar românesc: „ceea ce a prevalat, în cazul universităților europene cel puțin, au fost reformele operaționale, care au vizat mai curând unele aspecte funcționale, ale activităților zilnice și mai puțin structura, nucleul de valori, al instituției în sine” (p. 108).

După incursiunea (analitică) în istoria învățământului universitar românesc și evidențierea premiselor sistemului universitar contemporan, autorul oferă o perspectivă subiectivă asupra învățământului românesc prezent (cei mai receni 10 ani), prin experiența proprie în cadrul unui grup de lucru care și-a adus contribuția la reglementări care aveau să modifice instituția acreditării care funcționa la nivelul sistemului de învățământ superior. Experiența directă din cadrul grupului de lucru a fost nu doar un context de învățare și dezvoltare pentru autor, ci și un facilitator al înțelegerii funcționării sistemului universitar de învățământ, astfel încât cititorii prezentei cărți să primească o argumentare clarificatoare, documentată și cuprinzătoare asupra înstitucionalizării „procesului de descentralizare a sistemului de învățământ superior din România” (p. 156).

Partea a doua a lucrării reia câteva dintre articolele publicate de autori (uneori în colaborare), cu scopul de a clarifica, nuanța, reafirma teme esențiale pentru înțelegerea funcționării universității românești a zilelor noastre: calitatea programelor de studii din învățământul universitar, finanțarea acestuia, cercetarea științifică, accesul la educație universitară. În colaborare, Adrian Miroiu și Lazăr Vlăscianu analizează ipoteza conform căreia finanțarea universităților determină procese instituționale, pattern-uri comportamentale „cruciale atât pentru înțelegerea cât și pentru managementul efectiv al sistemului educațional” (p. 182). Cercetarea universitară din România este un alt subiect relevant pentru tematica volumului prezentat aici, motiv pentru care autorul Adrian Miroiu în colaborare cu Gabriel-Alexandru Vișu analizează procesul de ierarhizare a programelor și domeniilor de studii oferite de universități. Chestiuni legate de finanțarea învățământului universitar, corelat cu aspecte de acces și echitate în învățământul universitar sunt discutate de Viorel Proteasa și Adrian Miroiu în capitolul „Cât de înțelept sunt cheltuielile banii? Subvențiile pentru studenți în România”. Capitolul propune o analiză a criteriilor pe baza cărora sunt distribuite subvențiile pentru studenți, precum și o analiză a caracteristicilor studenților beneficiari ai subvențiilor, iar concluziile argumentează că „prezentul context este mai favorabil acceptării unei politici de sprijinire a studenților pe criterii echilibrate în ceea ce privește orientarea spre calitate și cea spre echitate, comparativ cu climatul de la sfârșitul anilor '90, când a fost respinsă o inițiativă în acest sens” (p. 252).

Ultimele două capitole ale părții a doua sunt semnate de Bogdan Florian și sunt focalizate pe analiza instituțională a sistemului de asigurare a calității, respectiv pe consolidarea unui cadru teoretic de analiză a educației universitare în sistemul socialist. Corelația dintre sfera politicului și sistemul de norme avansat, valorificat la nivelul învățământului universitar constituie exemple clarificatoare pentru analiza schimbărilor din perspectivă instituțională în cadrul sistemului discutat, dar și cadre generale pentru analize viitoare.

Volumul de față este o îmbinare a experiențelor directe, trivite, asumate, dar și documentate ale autorilor în raport cu sistemul universitar de învățământ. Tocmai varietatea acestora și modul de prezentare, care îmbină abordarea academică, științifică, cu experiența trivită aduc unicitate și valoare prezentei lucrări.

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2018-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2018-ro/>

Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.